

PEDAGOGY

Модель формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки

Г. Я. Хлипавка

Кафедра українознавства, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Україна

Paper received 26.04.18; Accepted for publication 30.04.18.

<http://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-165VI69-01>

Анотація. У статті запропоновано авторську модель формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки. Автор розкриває зміст усіх блоків – складових моделі, зокрема: теоретико-методологічний, цільовий, суб'єктний, змістово-процесуальний, результативний. Акцентує увагу на особливостях формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів, ролі та значенні використанні основних напрямів виховної роботи в освітньому процесі закладів вищої освіти професійного військового спрямування.

Ключові слова: модель, соціальна компетентність, принципи, виховна діяльність, курсанти.

Вступ. Дослідження проблеми формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти вимагає узгодження усіх структурно-функціональних компонентів, які забезпечують цей процес, із освітнім середовищем й простором, в якому здійснюється формування досліджуваного явища.

У контексті педагогічних досліджень вивчення складних систем, формалізація об'єктів, компонентів, функцій педагогічного процесу, збереження інформації про властивості та характеристики суб'єктів, відображення зв'язку педагогічної науки з практикою тощо забезпечує моделювання – «... метод дослідження, що базується на створенні моделі» [0, с. 32]. Результатом моделювання є створення образу досліджуваного об'єкту у вигляді конструкції, схеми – моделі, яка за функціональним спрямуванням відтворює «... пояснювальну та прогностичну функції, при цьому пояснювальна виявляється у педагогічних цілях при використанні прогностичної з метою пояснення» [7, с. 187].

Короткий огляд публікацій з теми. Процес педагогічного моделювання вимагає дотримання вимог наукової методології щодо головних орієнтирів у розробленні моделей, якими контексті педагогічної науки А. Ашероу визначає такі об'єкти: процес підготовки фахівця, навчальна діяльність студента, майбутня професійна діяльність фахівця [0]. У працях О. Новікова [9] і Д. Новікова [10], прослідковуємо особливості формалізації моделей, серед яких: відбір більш істотних якостей або характеристик моделі шляхом відкидання менш важливих чи неістотних; адекватність моделі, що означає можливість досягнути за її допомогою поставленої мети педагогічної діяльності.

На думку В. Афанасьєва, створення моделі має ґрунтуватись на принципі послідовності, що передбачає послідовну розробку серії моделей, які змінюють одна одну, забезпечуючи наближення моделі до модельованого оригіналу. Послідовність розробки являє собою конкретний прояв руху пізнання від відносної до абсолютної істини [0, с. 27]. Розглядаючи модель спеціаліста як певний перелік вимог, які ставить перед ним практика, і які повинні знайти певне відображення в навчальному процесі, О. Смирнова, наголошує на важливості підходів до розробки моделі і виборі її типу: модель діяльності чи модель підготовки [12, с. 4].

Мета статті. Метою статті є створення й реалізації моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки.

Матеріали та методи. Матеріали: науково-методична та педагогічна література. Методи дослідження – критичний аналіз джерел, вивчення та узагальнення особливостей різних підходів до складання моделей, моделювання.

Результати дослідження та їх обговорення. Гуманістично-феноменологічна традиція у розробленні моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів в процесі професійної підготовки набуває особливого значення й актуальності, оскільки вона спрямована на індивідуальні особливості кожного курсанта, особистісну взаємодію викладача та студента, здатність останнього до самоактуалізації та творчого підходу до різних навчальних і життєвих ситуацій, реалізацію права на виявлення унікальних здібностей по своєму сприймати та інтерпретувати світ [14].

Специфіка моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів характеризується особливостями процесу професійної підготовки, принципи організації якого детермінують зміст такої підготовки, а відтак, – і рівень сформованості соціальної компетентності.

Визнаними й ефективними у педагогіці є загальнодидактичні принципи, які у контексті формування соціальної компетентності майбутніх курсантів набувають конкретного значення, а саме: принцип спрямування навчання на вирішення проблеми взаємозв'язку між процесом формування професійної й соціальної компетентностей майбутніх офіцерських кадрів; принцип науковості, що передбачає урахування наукових досягнень з проблем формування соціальної компетентності студентів, їх упровадження і перевірку ефективності та доцільності; принцип послідовності, який забезпечує логічно упорядкований зв'язок між елементами навчально-виховного процесу, зокрема й процесу формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів у ході професійної підготовки; принцип систематичності – опанування курсантами новими знаннями, вміннями та навичками у системі (у процесі професійної підготовки) із використанням попередньо набутих компетенцій та досвіду, з перспективою наступного неперервного роз-

витку соціальної компетентності у професійній діяльності; принцип зв'язку теорії із практикою окреслює формування у суб'єктів навчання розуміння значення теорії в житті, застосування отриманих теоретичних знань у практичній діяльності та у вирішенні ситуаційних завдань у професійному й соціальному середовищах.

У моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів усі перелічені принципи функціонують комплексно, трансформуються відносно реалізації окремих елементів моделі. Таким чином, в основі моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України має бути представлений *теоретико-методологічний блок*, зміст якого слугує основою для розуміння сутності моделі й конкретизації її наступних блоків.

Отже, моделювання процесу формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України у ході професійної підготовки передбачає формалізацію у єдину структурно-функціональну модель (схему, конструкцію) основних зовнішніх й внутрішніх чинників, які впливають на навчально-виховний процес досліджуваних об'єктів (майбутніх офіцерських кадрів) в освітньому середовищі ВНЗ, у якому сукупність підходів, принципів, педагогічних умов, спрямованих на формування соціальної компетентності курсантів, послідовно реалізовується шляхом впровадження методики формування досліджуваного феномену, форм, методів і засобів навчання й підлягають оцінюванню на основі результатів вивчення й порівняння динаміки рівнів сформованості соціальної компетентності студентів за спеціально розробленим критеріально-діагностичним апаратом (рис. 1). Для розуміння значення структурно-функціональної моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України у процесі професійної підготовки необхідним є теоретичне обґрунтування наступних компонентів моделі, їх змісту, функціонального призначення та взаємозв'язків.

Цільовий блок моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України відображає мету й завдання. Метою моделі є створення організаційної системи професійної підготовки, що забезпечує інтегративний результат з підвищення рівня сформованості соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України.

Завдання моделі полягають у:

- забезпеченні послідовності здійснення професійної підготовки задля формування компонентів соціальної компетентності курсантів;

- реалізації педагогічних умов формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів у процесі професійної підготовки;

- оновленні навчально-методичного забезпечення формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів у процесі професійної підготовки;

- доборі ефективних методів, форм, засобів, інноваційних педагогічних технологій навчання для ефективного формування соціальної компетентності курсантів;

- визначенні критеріїв оцінювання рівнів сформованості соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів у відповідності до компонентної структури досліджуваного явища.

Ми визначаємо, що запропонована нами модель – це модель підготовки, у якій формування соціальної компетентності курсантів відбувається на основі партнерської взаємодії суб'єктів навчання. Рівень організованості суб'єкт-суб'єктної взаємодії між педагогічним колективом й студентами визначається їхньою спільною орієнтованістю на дотримання принципів індивідуалізації, диференціації, партнерства і співробітництва, рефлексивності та ін. із урахуванням людиноцентристських тенденцій у сприятливому освітньому середовищі. Таким чином, *суб'єктний блок* моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів, ґрунтуючись на вихідних положеннях теоретико-методологічного і цільового блоку, фактично визначає характер практичної реалізації наступних блоків моделі (змістово-процесуального й результативного), адже від характеру взаємовідносин між суб'єктами професійної підготовки залежить кінцевий результат сформованості соціальної компетентності курсантів й досягнення мети моделі.

Змістово-процесуальний блок є «ядром» моделі формування соціальної компетентності курсантів та акумулює усі взаємозв'язки між її елементами. Результат формування соціальної компетентності, структурованої індивідуально-психологічним, комунікативно-діяльним, рефлексивно-поведінковим компонентами (змістова частина блоку моделі), залежить від повноти застосування положень, визначених у попередніх блоках, проте досягнення інтегративного результату з підвищення рівня сформованості соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України уможливується при ефективній реалізації оптимально визначених й ефективно адаптованих педагогічних умов на основі форм, методів, засобів, інноваційних педагогічних технологій, які визначають процесуальну частину формування досліджуваного явища, представлену авторською методикою.

Ми визначаємо у змістово-процесуальному блоці, що соціальна компетентність майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України комплексно виражається сукупністю альтернативних складових індивідуально-психологічного, комунікативно-діяльним, рефлексивно-поведінкового компонентів, формування яких уможливується при збереженні імплікаційних зв'язків між компонентами моделі за таких педагогічних умов:

- розвиток професійної мотивації курсантів до оволодіння майбутньою професією;
- впровадження інноваційних педагогічних технологій у процес професійної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України;
- організація виховної роботи, спрямованої на формування соціальної компетентності курсантів.

Етапи формування соціальної компетентності курсантів функціонально спрямовані на досягнення мети моделі, однак зміст кожного етапу реалізується за допомогою конкретних методів, засобів, форм, інноваційних педагогічних технологій навчання, які інтегруються до методичного супроводу цілісного процесу професійної підготовки майбутніх офіцерських кадрів у ВНЗ й спряють досягненню загальних цілей навчально-виховного процесу.

Самостійно забезпечити інтегративний результат досліджуваного явища у будь-яких педагогічних процесах не можуть ні мета, ні зміст, ні форми навчання, адже їх практичну реалізацію уможливають методи, супроводжуючи навчально-виховний процес у контексті діяль-

ності викладача і студентів.

Методи навчання як способи здійснення навчального процесу умовно можна розглядати в трьох аспектах: загальнодидактичному, який виражає об'єктивну сутність, вимоги і дидактичні можливості конкретного методу, характерні тільки для нього, незалежно від періоду

навчання; дидактичному, який характеризує метод та його дидактичні можливості в специфічних умовах відповідного періоду навчального процесу, а також особливостей змісту навчання; методичному аспекті, який ґрунтується на методиках вивчення окремих предметів [4, с. 253].

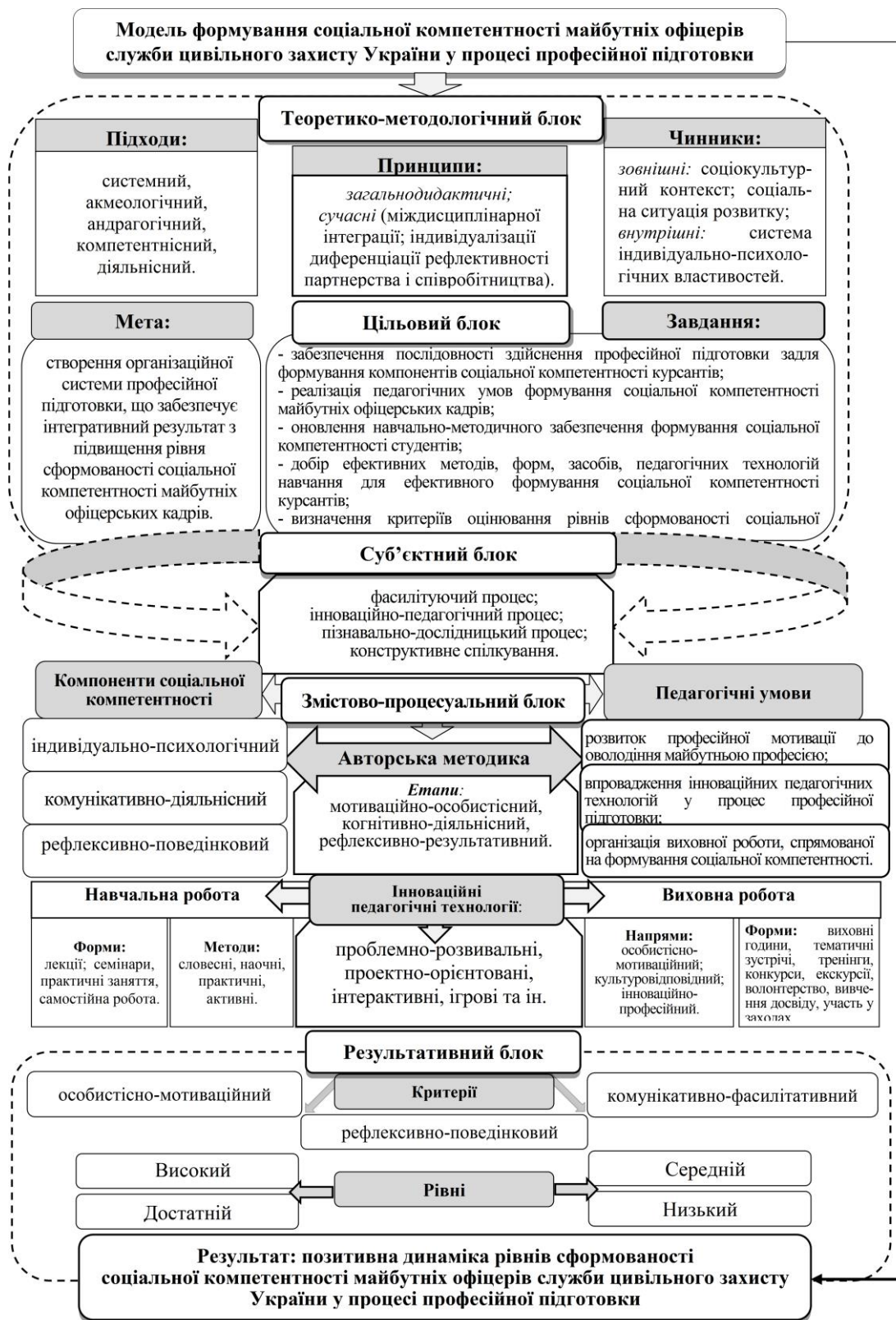

Рис. 1. Модель формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України в процесі професійної підготовки

У моделі формування соціальної компетентності майбутніх офіцерських кадрів уточнюємо, що найбільш

доцільними для використання є словесні (розповідь, пояснення, бесіда і проблемна бесіда тощо), наочні (де-

монстрація, спостереження, показ трудових прийомів, робота із схемами, інструкціями, використання інформаційних технічних засобів навчання тощо), практичні (виконання вправ, розв'язання професійних завдань, виконання практичних робіт) й активні (дидактичні ігри, аналіз і вирішення конкретних ситуацій методи, евристичні, проблемні методи, метод проєктів тощо) методи, які взаємодоповнюються іншими методами та реалізуються з їх допомогою.

Вибір методів й засобів формування соціальної компетентності курсантів у процесі професійної підготовки залежить від попередньо обраної форми навчання. Форма організації навчання, на переконання Н. Мачинської, – це певна структурно-організаційна побудова навчального заняття залежно від його дидактичної мети, змісту й особливостей діяльності суб'єктів та об'єктів навчання. Автор розмірковує, що нині в практиці вищої школи є чимало форм організації навчання, однак основною із них була і є лекція [8, с. 5].

Міра самостійності й відповідальності у розкритті соціальної компетентності курсантів проявляється організацією, проведенням й участю у нерегламентованих навчальними планами заходах. Власне ініціативність й самостійне здійснення групою студентів певної діяльності у контексті обраної спеціальності (до прикладу, кураторські години; тематичні зустрічі; тренінги; конкурси, волонтерство, екскурсії на робочі місця, самостійне вивчення передового досвіду, тематичні зустрічі, участь у громадських, соціально-активних заходах тощо) засвідчують повноту сформованості індивідуально-психологічного, комунікативно-діяльнісного, рефлексивно-поведінкового компонентів соціальної компетентності безпосередньо у процесі виховної роботи.

Ми переконані у тому, що процесуальний аспект формування соціальної компетентності курсантів може бути реалізований тільки у поєднанні навчальної й виховної роботи, що здійснюється професійно-творчим викладацьким колективом й мотивованими до соціально значимої діяльності студентами. Саме тому, у змістово-процесуальному блоці важливим є представлення основних напрямів виховної роботи, упровадження яких ґрунтуються на творчо адаптованих до мети заходу й цільової аудиторії дидактичних методів, засобів, способів, інноваційних педагогічних технологій.

Н. Креденець визначає такі напрями виховної діяльності: особистісно-розвивальний (розвиток особистості, виявлення і розвиток індивідуальних здібностей та інтересів, розвиток особистісної культури); суспільно-орієнтований (розвиток громадянської позиції, підтримка соціальної ініціативи); професійно-спрямоване виховання (розширення уявлення студента про професійну діяльність, взаємозв'язок теоретичної підготовки з практичною діяльністю, початок етапу професійної самореалізації) [6, с. 261].

Поділяючи погляди Л. Сушенцевої про те, основні напрями виховної діяльності студентів мають бути динамічними, постійно оновлюватися відповідно до вимог суспільства та потреб студентів [13, с. 347], ми визнача-

ємо у процесуальній частині моделі такі ключові напрями виховної роботи, а саме: особистісно-мотиваційний напрям – орієнтація на індивідуально-психологічні якості курсанта, розвиток потенційних здібностей, підтримка творчих ініціатив, формування мотивації успіху, професійної мобільності, здатності до особистісної та професійної рефлексії тощо); культуровідповідний напрям – розвиток комунікативного потенціалу студентів, забезпечення культури спілкування у тристоронній єдності комунікативних, інтерактивних, перцептивних процесів; формування стійких цінностей (патріотизм, духовність, повага, відповідальність), формування професійної, соціальної, особистісної та інших різновидів культур; інноваційно-професійний напрям – стимулювання дослідницько-пізнавальної, науково-пошукової, творчої діяльності; розвиток аналітичних, гностичних, організаторських, прогностичних і проєктивних умінь; планування самореалізації у професійній діяльності тощо.

Реалізацію основних напрямів організації навчально-виховного процесу вважаємо ефективною за умов забезпечення її процесуальності з використанням вищезгаданих методів й засобів навчання, а також завдяки впровадженню інноваційних педагогічних технологій, які, у свою чергу, передбачають цілеспрямовані зміни цілей, умов, змісту, методів і засобів навчання.

У цілому, інноваційні педагогічні технології у педагогічних системах інтегруються між собою, а також із традиційними методами навчання й реалізуються на цільовому, змістовому, процесуальному та результативному рівнях [5; 11].

Ефективність застосування форм, методів, засобів та інноваційних педагогічних технологій навчання, реалізованих за оптимальних педагогічних умов етапами авторської методики формування соціальної компетентності курсантів, має засвідчуватись рівнями сформованості структурних компонентів досліджуваного явища, задля кількісного й якісного аналізу яких у моделі необхідним є виокремлення **результативного блоку**.

Результативний блок моделі містить сукупність критеріїв, показників і рівнів сформованості соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України. Критеріально-діагностичний апарат оцінювання сформованості досліджуваного явища уможливило підтвердження чи спрощення очікуваного результату, а отже й досягнення мети моделі.

Висновки. Отже, модель формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України відображає багатофункціональну інтегровану конструкцію процесу систематизованої репрезентації теоретичних наукових результатів із очікуваним результатом позитивної динаміки рівнів сформованості соціальної компетентності курсантів завдяки впровадженню практичних наукових результатів.

Наступним завданням дослідження є обґрунтування авторської методики формування соціальної компетентності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту України у процесі професійної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьев В. Г. Моделирование как метод исследования социальных систем / В. Г. Афанасьев // Системные исследования. Методологические проблемы. Ежегодник 1982. – М. : Наука, 1982. – С. 26-46.
2. Ашеро́в А. Т. Методы и модели обучения студентов компьютерных специальностей эргономической экспертизе трудовой среды / А. Т. Ашеро́в, В. В. Малёванная. – Х. : НТМП, 2009. – 152 с.

3. Ашеров А. Т. Подготовка, экспертиза и защита диссертаций : учебн. пособие / А. Т. Ашеров. – Х. : Изд-во УИПА, 2002. – 135 с.
4. Батышев С. Я. Производственная педагогика / Семен Яковлевич Батышев. – [3-е изд.]. – М. : Машиностроение, 1984. – 670 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел.- К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003.– 1440 с.
6. Креденець Н. Д. Формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості: теоретичні та методичні засади: (на матеріалі вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації). : монографія / Неля Дмитрівна Креденець; за ред. Н. Г. Ничкало. – НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2015. – 384 с.
7. Кулик Є. В. Підготовка майбутніх вчителів до дослідницької діяльності / Євген Володимирович Кулик ; [наук. ред. В. К. Сидоренко]. – К.; Дрогобич : Коло, 2004. – 382 с.
8. Мачинська Н. І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н. І. Мачинська, С. С. Стельмах. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 180 с.
9. Новиков А. М. Новые педагогические проблемы в условиях перехода к постиндустриальному обществу / А. М. Новиков // Специалист. – 2005. – № 3. – С. 2–8.
10. Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи) / Д. А. Новиков. – М. : МЗ-Пресс, 2004. – 67 с.
11. Прокопенко І. Ф. Педагогічна технологія: посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов.– Х. : Основа, 1995.– 105 с.
12. Смирнова Е. П. Пути формирования модели специалиста с высшим образованием / Е. П. Смирнова. – Л. : ЛГУ, 1977. – 353 с.
13. Сушенцева Л. Л. Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ллілія Леонідівна Сушенцева. – К., 2012. – 469 с.
14. Філософія освіти Карла Роджерса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=8414&chapter=1> – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Afanasev V. H. Modelyrovanye kak metod yssledovaniya sotsyalnykh system / V. H. Afanasev // Systemnye yssledovaniya. Metodolohycheskye problemy. Ezhehodnyk 1982. – М. : Nauka, 1982.– S. 26-46.
2. Asherov A. T. Metody u modely obucheniya studentov kompiuternykh spetsyalnostei erhonomycheskoї ekspertyze trudovoi srede / A. T. Asherov, V. V. Malëvannaia. – Kh. : NTMP, 2009. –152 s.
3. Asherov A. T. Podhotovka, ekspertyza y zashchyta dyssertatsyi : uchebn. posobyе / A. T. Asherov. – Kh. : Yzd-vo UYPA, 2002. – 135 s.
4. Batyshev S. Ya. Proyzvodstvennaia pedahohyka / Semen Yakovlevych Batyshev. – [3-e yzd.]. – М. : Mashynstroenyе, 1984. – 670 s.
5. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoї movy / Uklad. i holov. red. V. T. Busel.- K.; Іrpin: VTF «Perun», 2003.– 1440 s.
6. Krednets N. D. Formuvannia profesiinoї kompetentnosti molodshykh spetsialistiv lehkoї promyslovosti: teoretychni ta metodychni zasady: (na materialy vyshchykh navchalnykh zakladiv I-II rivniv akredytatsii). : monohrafiia / Nelia Dmytrivna Krednets; za red. N. H. Nychkalo. – NAPN Ukrainy, In-t pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh. – Kryvyi Rih: Vyd. R.A. Kozlov, 2015. – 384 s.
7. Kulyk Ye. V. Pidhotovka maibutnykh vchyteliv do doslidnytskoi diialnosti / Yevhen Volodymyrovych Kulyk ; [наук. ред. В. К. Сидоренко]. – К.; Дрогобич : Коло, 2004. – 382 с.
8. Machynska N. I., Stelmakh S.S. Suchasni formy orhanizatsii navchalnoho protsesu u vyshchii shkoli: navchalno-metodychni posibnyk / N. I. Machynska, S. S. Stelmakh. – Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2012. – 180 s.
9. Novykov A. M. Novye pedahohycheskye problemy v usloviyakh perekhoda k postyndustryalnomu obschestvu / A. M. Novykov // Spetsyalyst. – 2005. – № 3. – S. 2–8.
10. Novykov D. A. Statystycheskye metody v pedahohycheskykh yssledovaniyakh (typovye sluchay) / D. A. Novykov. – М. : MZ-Press, 2004. – 67 s.
11. Prokopenko I. F. Pedahohichna tekhnolohiia: posib. / I. F. Prokopenko, V. I. Yevdokymov.– Kh. : Osнова, 1995.– 105 s.
12. Smyrnova E. P. Puty formirovaniya modely spetsyalysta s vysshym obrazovanyem / E. P. Smyrnova. – L. : LHU, 1977. – 353 s.
13. Sushentseva L. L. Teoretyko-metodychni zasady formuvannia profesiinoї mobilnosti maibutnykh kvalifikovanykh robitnykiv u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh: dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04 / Liliia Leonidivna Sushentseva. – К., 2012. – 469 s.
14. Filosofiia osvity Karla Rodzhersa [Online resource]. – Accessed via: <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=8414&chapter=1> – Title from the screen.

Model of Shaping Social Competence of Future Officers of the Civil Protection Service of Ukraine during Professional Training

H. Ya. Khlypavka

Abstract. Author's model of shaping social competence of future officers of the Civil Protection Service of Ukraine during professional training is presented in the article. The author specifies structure and meaning of all components of the model, which comprises five blocks: theoretical and methodological, target, subject, content and procedural, and productive. Peculiarities of shaping social competence of future officers, as well as role and significance of social pedagogy in the educational process of military higher educational institutions have been emphasized.

Keywords: model, social competence, principles, social pedagogy, cadets.

Модель формирования социальной компетентности будущих офицеров службы гражданской защиты Украины в процессе профессиональной подготовки

Г. Я. Хльпавка

Аннотация. В статье предложена авторская модель формирования социальной компетентности будущих офицеров службы гражданской защиты Украины в процессе профессиональной подготовки. Автор раскрывает содержание всех блоков – составляющих модели, в частности: теоретико-методологический, целевой, субъектный, содержательно-процессуальный, результативный. Акцентирует внимание на особенностях формирования социальной компетентности будущих офицерских кадров, роли и значении использовании основных направлений воспитательной работы в образовательном процессе высших учебных заведений профессионального военного направления.

Ключевые слова: модель, социальная компетентность, принципы, воспитательная деятельность, курсанты.